

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 36/23

U Luxembourg 16. veljače 2023.

Presuda Suda u predmetu C-520/21 | Bank M. (Posljedice utvrđenja da je ugovor ništetan)

Nezavisni odvjetnik A. Collins: nakon utvrđenja da je ugovor o hipotekarnom kreditu ništetan zbog nepoštenih odredbi, potrošači mogu protiv banaka zahtijevati potraživanja koja premašuju povrat novčane činidbe, a banke to ne mogu u odnosu na potrošače

Na nacionalnim je sudovima da na temelju svojeg nacionalnog prava utvrde imaju li potrošači pravo zahtijevati takva potraživanja i da, ako imaju, odluče o njihovoj osnovanosti

A. S. i njegova supruga E. S. sklopili su 2008. ugovor o hipotekarnom kreditu s društvom Bank M. radi izgradnje kuće. Iznos kredita bio je izražen i isplaćen u zlotima (PLN), ali je, slično kao kod tisuća drugih hipotekarnih kredita odobrenih potrošačima u Poljskoj od ranih 2000-ih, bio indeksiran u švicarskim francima (CHF). Otplaćivanje mjesečnih obroka kredita ugovoreno je u zlotima nakon konverzije na temelju prodajnog tečaja švicarskog franka objavljenog na tečajnoj listi društva Bank M. koja je bila na snazi na datum dospeljeća svakog mjesečnog obroka kredita.

Budući da ugovor o kreditu o kojemu je riječ sadržava takve nepoštene odredbe zbog kojih bi prema poljskom pravu mogao biti ništetan u cijelosti, A.S. je podnio tužbu protiv društva Bank M. pred Općinskim sudom u Varšavi – Śródmieściema (Poljska; dalje u tekstu: sud koji je uputio zahtjev). Tvrdio je da je društvo Bank M. primalo mjesečne obroke kredita bez ikakve pravne ili ugovorne osnove te je od toga ostvarilo korist. Zahtijevao je od društva Bank M. naknadu za korištenje njegovim novčanim sredstvima bez ugovorne osnove, zbog gubitka mogućnosti ostvarivanja zarade tijekom privremene nemogućnosti korištenja svojih novčanih sredstava i zbog smanjenja kupovne moći novca prenesenog banci.

Sud koji je uputio zahtjev pita Sud treba li Direktivu o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima¹ te načela djelotvornosti, pravne sigurnosti i proporcionalnosti tumačiti na način da im se protivi tumačenje nacionalnog zakonodavstva prema kojem stranke, ako je utvrđeno da je ugovor o kreditu između potrošača i banke u cijelosti ništetan, imaju pravo međusobno zahtijevati potraživanja koja premašuju povrat novčane činidbe izvršene na temelju tog ugovora i plaćanje zateznih kamata po zakonskoj stopi od datuma zahtjeva za povrat.

U svojem mišljenju, koje je danas iznio, nezavisni odvjetnik Anthony Michael Collins podsjeća na to da se Direktivom ne predviđaju posljedice utvrđenja prema kojem potrošački ugovor ne postoji u pravnom smislu nakon uklanjanja njegovih nepoštenih odredbi. **Te posljedice utvrđuju države članice u svojem nacionalnom pravu na način koji je u skladu s pravom EU-a.**

U pogledu potrošačevih potraživanja prema banci, nezavisni odvjetnik A. M. Collins smatra da **se Direktivi ne**

¹ Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima [odredbama] u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.)

protive nacionalne zakonodavne odredbe ili nacionalna sudska praksa kojom se te odredbe tumače, a koje potrošaču omogućavaju da ističe zahtjeve kojima se premašuje povrat obroka plaćenih na temelju nevaljanog ugovora o hipotekarnom kreditu, uvećanih za zatezne kamate po zakonskoj stopi od datuma zahtjeva za povrat. Međutim, na nacionalnom je sudu da na temelju nacionalnog prava utvrdi imaju li potrošači pravo zahtijevati takva potraživanja i da, ako imaju, odluči o njihovoj osnovanosti.

To je rješenje opravdano ciljem Direktive da se potrošačima pruži visoka razina zaštite. Odredba koja se smatra nepoštenom nije obvezujuća za potrošača i stoga se treba ponovno uspostaviti pravna i činjenična situacija u kojoj bi se nalazio da te odredbe nije ni bilo u ugovoru. Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika, mogućnost zahtijevanja potraživanja koja su dalekosežnija može potaknuti potrošače da ostvaruju prava koja izvode iz Direktive i istodobno odvratiti banke od uvođenja nepoštenih odredbi u ugovore.

Što se tiče mogućnosti da banka zahtijeva slična potraživanja od potrošača, nezavisni odvjetnik A. M. Collins zauzima suprotno stajalište. Savjetuje Sud da zauzme stajalište da **banka nema pravo zahtijevati potraživanja od potrošača koja premašuju povrat prenesene glavnice kredita i plaćanje zateznih kamata po zakonskoj stopi od datuma zahtjeva za povrat.**

Nezavisni odvjetnik A. M. Collins to stajalište obrazlaže time što je utvrđenje ništetnosti ugovora o hipotekarnom kreditu nastalo kao posljedica toga što je banka uvela nepoštene odredbe u taj ugovor. Pružatelj usluga ne može ostvarivati nikakvu ekonomsku korist od situacije koju je stvorio vlastitim nezakonitim postupanjem. **Isto se tako ni banku ne bi odvratilo od primjene nepoštenih odredbi u njezinim ugovorima o kreditu sklopljenima s potrošačima ako bi ona, unatoč utvrđenju ništetnosti ugovora, potrošačima mogla po tržišnim uvjetima naplatiti naknadu za korištenje glavnice kredita. Zbog takve bi situacije banci čak moglo biti isplativo nametnuti nepoštene odredbe potrošačima.**

Nezavisni odvjetnik A. M. Collins dalje ističe da korisnici kredita obično ne mogu procijeniti iznos koji bi banka od njih mogla potraživati prije nego što odluče je li im u interesu osporavati zakonitost nepoštenih odredbi u njihovim ugovorima o kreditu. S obzirom na složenu i diskrecijsku prirodu kriterija na temelju kojih banke izračunavaju naknadu za korištenje glavnice kredita i na to da se traženi iznosi obično trebaju platiti odmah po zahtjevu, potrošači mogu biti to više obeshrabreni od ostvarivanja svojih prava na temelju Direktive. Takva bi situacija lišila Direktivu njezine djelotvornosti i dovela do ishoda koji nije u skladu s ciljevima koji se njome nastoje postići.

Nezavisni odvjetnik A. M. Collins konačno primjećuje da argument koji se odnosi na stabilnost financijskih tržišta u Poljskoj nema nikakvu važnost u kontekstu tumačenja direktive, čiji je cilj, prije svega, zaštititi interese potrošača. **Banke su, kao tvorevine prava, dužne urediti svoje poslovanje na način kojim se poštuju sve odredbe tog prava.**

NAPOMENA: Mišljenje nezavisnog odvjetnika ne obvezuje Sud. Zadaća je nezavisnih odvjetnika Sudu predložiti, potpuno neovisno, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presuda nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

Ostanite povezani!

